

Nr 315.

Af herr **Pettersson** i Bjälbo, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af områden från förra korpralsbostället Åsby nr 1 i Östergötlands län.*

Här ifrågavarande kronodomän f. d. korpralsbostället 1 mantal Åsby i Rogslösa socken, Dals härad, Östergötland, tillhörde de kronodomäner, som år 1910 skulle undergå uppskattning för nytt arrende och i kungörelse tillkännagaf Konungens befallningshafvande i nämnda län att de personer, som voro spekulanter å lägenhet eller område af domänen i fråga, hade att vända sig till domänintendenten i länet.

Spekulanter funnos i stor mängd och dessa vände sig genom ett ombud till domänintendenten med sina önskemål, som gingo ut på att få hela egendomen uppdelad till egna hem.

Enligt till mig lämnad uppgift uttryckte vid detta tillfälle domänintendenten sin synnerliga tillfredsställelse öfver att så många spekulanter funnos, samt uttalade såsom sin mening att domänen borde styckas i lotter om 10 à 15 tunnland, hvilka sedan borde försäljas. Detta så mycket hellre som samtliga åbyggnader voro gamla och otidsenliga, och uppmanades spekulanterna att infinna sig vid Åsby, då uppskattningsnämnden kom dit.

Vid detta tillfälle infunno sig äfven jordspekulanter till sådant antal, att, om hela egendomen styckats till egna hem af ofvan nämnda storlek, samtliga dessa blifvit upptagna.

I november 1911 vände sig spekulanterna till domänintendenten med förfrågan om uppskattningsnämndens beslut och fingo då först reda på att nämnden för sin del föreslagit att endast utjordarna och 19 tunnland af hufvudgården borde afsöndras och försäljas samt resten i vanlig ordning utarrenderas.

Missbelåtna med en sådan oväntad utgång afläto då spekulanterna en skrivelse till kungl. domänstyrelsen med anhållan om att denna måtte behärta deras sak samt ombad äfven undertecknad om hjälp.

Från den kungl. propositionen ser jag nu de motiv som legat till grund för uppskattningsnämndens beslut, samt ärendets vidare behandling.

Uppskattningsnämnden har ansett att byggnaderna ej äro sämre än att de kunna tjänstgöra ytterligare en 20-årsperiod och detta i för- ening med att arrendatorn lofvat förbinda sig att ej under arrendetiden påfordra någon nybyggnad får väl anses såsom hufvudmotivet till näm- ndens beslut. Härtill kommer en viss medkänsla för arrendatorn, samt tvifvel angående jordspekulanternas lämplighet.

Uppskattningsnämndens förslag godkändes af Konungens befall- ningshafvande i Östergötlands län samt af domänstyrelsen, men genom beslut af den 16 februari 1912 ålade Kungl. Maj:t domänstyrelsen att på grund af anförda skäl låta ytterligare afsöndra 2 egnahemslägenheter om 4 à 5 hektar hvardera.

Den 15 mars 1912 aflät domänstyrelsen sådant förslag med af- söndring af ännu 2 lägenheter å tillsammans något öfver 9 hektar af hemmajorden, och detta förslag ligger nu till grund för den kungl. propositionen.

Enligt densamma skulle af den odlade jorden hemma vid gården — den enda jord som är af något egentligt värde — afsöndras ungefär hälften, hvarigenom återstående åkern blir omkring 18.5 hektar och arrendebeloppet 570 kronor.

I följd häraf kommer egendomen efter en eventuell arrendeperiod att försäljas, äfven detta ett skäl för uppdelning och försäljning redan nu.

Skall någonsin styckning af en kronoegendom äga rum, så synes här vara ett lämpligt tillfälle.

Husen äro faktiskt gamla och oändamålsenliga, gården lämplig för styckning och spekulanter finnas till hvarenda jordbit.

Skulle de skäl som här anförts mot en fullständig styckning nämligen: 1) hänsyn till arrendatorn, 2) arrendatorns förbindelse att ej påfordra nybyggnad under en ny arrendeperiod, 3) misstro gentemot egnahemsspekulanterna, i allmänhet få göra sig gällande, så föreställer jag mig att någon uppdelning af kronodomäner ytterst sällan skulle komma till stånd. Dessa skäl kunna visserligen mången gång vara nog så beaktansvärda men böra dock ej utgöra hinder för den ännu viktigare sträfvan att bilda egna hem.

På grund häraf tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen med godkännande af Kungl. Maj:ts här ifrågavarande förslag i öfrigt ville hemställa, att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt vidtaga åtgärder för styckning och försäljning af den ännu ostyckade delen af ifrågavarande kronodomän.

Stockholm den 3 maj 1912.

David Pettersson.